

คำอธิบายแนวทางการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยมีประกาศฯ เรื่องแนวทางการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาฉบับลงวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2560 อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นต้องปรับปรุงประกาศฯ ดังกล่าวใหม่ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษาหลายประการ เช่น การจัดทำหลักสูตรโดยยึดหลัก outcome based education การส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบโมดูล การเน้นให้หลักสูตรปริญญาเอกต้องมี social engagement การส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหลักสูตร อีกทั้ง ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการกลางตามประกาศฯ ขึ้นมาใหม่ โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่สำคัญในการประเมินคุณภาพหลักสูตรและมีอำนาจปิด/คว่ำรวมหลักสูตร

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแนวทางการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 10 ข้อสำหรับใช้โดยคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยในการพิจารณาหลักสูตรฉบับปรับปรุงและหลักสูตรที่ขอเปิดใหม่ ทั้งนี้คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยจะใช้แนวทางดังกล่าวด้วย

หลักสูตรปรับปรุงและหลักสูตรใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษาต้องมีลักษณะในข้อ 1-9 ครบทุกข้อ ส่วนข้อ 10 เป็น หลักสูตรที่สนับสนุนให้ดำเนินการเป็นพิเศษแม้มีคุณลักษณะในข้อ 1-9 ไม่ครบถ้วนในบางข้อ แนวทางการพิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 10 ข้อมีดังนี้

1. หลักสูตรสนับสนุนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจนในประเด็นหนึ่งประเด็นใด
2. หลักสูตรมีความจำเป็น/มีความสำคัญเพราะเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือสาธารณชนโดยมีข้อมูลความต้องการของตลาดชัดเจนว่า
 - เป็นการผลิตบัณฑิตในสาขาที่ขาดแคลนเพื่อตอบสนองต่อสถานะเศรษฐกิจ หรือ
 - เป็นไปตามความต้องการของตลาด หรือ
 - เป็นความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้าน หรือ
 - เพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพ หรือมีเหตุผลจำเป็นอื่น ๆ
3. หลักสูตรต้องมีความพร้อมเชิงคุณภาพวิชาการ/ความพร้อมตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) และสอดคล้องกับระเบียบบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย ทั้งหากหลักสูตรไม่ปรับปรุงหรือไม่อาจปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน 6 ปีนับจากปี พ.ศ. บนปกของหลักสูตรฉบับล่าสุดที่ผ่านสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะปิดหรือยุบควบลีกกับหลักสูตรอื่น สำหรับหลักสูตรไม่ปรับปรุงหรือไม่อาจปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายใน 5 ปีนับจากปี พ.ศ. บนปกของหลักสูตรฉบับล่าสุดที่ผ่านสภามหาวิทยาลัย จะต้องรับนักศึกษาจนกว่าจะปรับปรุงหลักสูตรเสร็จ
4. หลักสูตรต้องไม่ซ้ำซ้อนหรือคล้ายคลึงกับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย/หรือมีการบูรณาการอย่างเหมาะสมกับหลักสูตรที่ใกล้เคียง นอกจากนี้หลักสูตรมีความโดดเด่นกว่าหลักสูตรที่ใกล้เคียงของมหาวิทยาลัยอื่น
5. หลักสูตรอยู่ในสาขาที่มหาวิทยาลัยมีความเชี่ยวชาญจริงหรือหลักสูตรมีจุดแข็งที่โดดเด่นในประเด็นหนึ่งประเด็นใดต่อไปนี้จะเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับมหาวิทยาลัย--ผลผลิตจากหลักสูตร ความเป็นนานาชาติ ความต้องการของผู้เรียน การบริหารจัดการหลักสูตร ความสามารถในการหาทุนวิจัยจากภายนอก และความสามารถในการพึ่งพาตนเองของหลักสูตร
6. หลักสูตรต้องเน้นใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็น active learning หรือเน้นให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ในระดับปริญญาโท ต้องแสดงให้เห็นว่า มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติในสถานการณ์จริงหรือสถานที่จริง หรือวิจัยจากปัญหาจริงในที่ทำงาน (work integrated learning: WIL) หรือหลักสูตรมีแผนทำให้เกิดความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม/สถานประกอบการ โดยนำโจทย์วิจัยของหน่วยงาน/ผู้ประกอบการมาเป็นวิทยานิพนธ์

ในระดับปริญญาเอก ต้องแสดงให้เห็นว่า เป็นการสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความคล่องตัว แก้ปัญหาซับซ้อนได้ สามารถเป็นนักวิจัยและ/หรือนวัตกรรมในอนาคต โดยให้ฝึกโจทย์วิจัยที่ยากซับซ้อน หลักสูตรปริญญาเอกต้องมีลักษณะของ social engagement ที่ชัดเจนและควรมีความร่วมมือกับหน่วยงาน-สถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง

7. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ในหลายรูปแบบ รวมทั้งอาจใช้วิธีการที่เป็นนวัตกรรม เช่น การเรียนแบบโมดูล การเรียนในสถานประกอบการ การเรียนนอกห้องเรียน การเรียนทางไกล e-learning เป็นต้น

ทั้งนี้ในตัวเล่มหลักสูตรต้องจัดรายวิชาเป็นกลุ่มเรียกว่า โมดูล (module) ให้ปรากฏในเล่มหลักสูตรอย่างน้อย 1 โมดูลอย่างชัดเจน พร้อมรายละเอียดตามที่กำหนด

8. หลักสูตรต้องจัดทำโดยใช้หลักการของ outcome-based education

9. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรซึ่งเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการร่างหรือปรับปรุงหลักสูตรต้องผ่านการอบรมเรื่อง outcome-based education หรือหัวข้ออื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการออกแบบหลักสูตรให้สามารถเสริมความเข้มแข็งแก่มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยประกาศ

10. หลักสูตรที่บัณฑิตวิทยาลัยสนับสนุนให้ดำเนินการเป็นพิเศษ คือ

-หลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ-ในประเทศ ผู้ประกอบการ องค์กรภาครัฐ ฯลฯ โดยอาจเป็นการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือปรับปรุงหลักสูตรไทยให้เป็นหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรแบบ joint degree หรือ double degree

-หลักสูตรบูรณาการระหว่างส่วนงานหรือระหว่างหลักสูตรในมหาวิทยาลัย ซึ่งคู่ความร่วมมือรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารหลักสูตรและการประกันคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นหลักสูตรที่กำกับดูแลโดยส่วนงานหรือโดยบัณฑิตวิทยาลัยในลักษณะของ inter-disciplinary graduate program

ที่ประชุมมีมติให้ไม่ต้องระบุข้อกำหนดที่หลักสูตรต้องตกลงกับมหาวิทยาลัยในเรื่องการขอทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก) หรือเทียบเท่าของหลักสูตรปริญญาเอก และเงื่อนไขการเปิดหลักสูตรใหม่ระดับปริญญาโทก่อนที่จะสามารถเปิดแผน ข ได้